FRAGMENTA FAUNISTICA

Tom XVIII

Warszawa, 10 V 1972

Nr 5

Wojciech STARĘGA

**Nowe dla fauny Polski i rzadsze gatunki pajaków (*Aranei*),
z opisem *Lepthyphantes milleri* sp. n.**

[Z 17 rysunkami i 8 fotografiami w tekście]

Fauna pajaków Polski jest, jak świadczy o tym niedawno wydany zeszyt „Katalogu fauny Polski” poświęcony pajakom (PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971), poznana bardzo nierównomiernie. Wystarczy jeden rzut oka na tabele rozmieszczenia gatunków, aby przekonać się, że duże połacie naszego kraju stanowią „białą plamę”. Do takich najslabiej zbadanych, a właściwie w ogóle nie badanych obszarów należą Wyżyny Małopolska i Lubelska oraz Pieniny — tereny, gdzie nierzadkie są środowiska kserotermiczne o podłożu wapiennym, a więc miejsca, w których można oczekiwać specyficznej ciepłolubnej fauny o charakterze południowoeuropejskim. Niniejsza praca ma na celu chociaż częściowe wypełnienie luk w naszych wiadomościach o rozmieszczeniu poszczególnych gatunków. Wykorzystałem tu głównie materiały zebrane przez pracowników Instytutu Zoologicznego PAN na Wyżynie Małopolskiej w Krzyżanowicach koło Pińczowa i na Wyżynie Lubelskiej w okolicach Kazimierza Dolnego (Bochońnica, Góra Wapienna — pow. Puławy) oraz przeze mnie na Podlasiu w okolicach Łosic (Kolonie Mierzvice), w Pieninach i w innych częściach kraju. Omawiam również kilka gatunków z Bieszczadów — nie umieściłem ich w pracy dotyczącej tego terenu (STARĘGA 1971), gdyż miałem wątpliwości co do ich przynależności gatunkowej. Wątpliwości moje rozproszył Prof. F. MILLER (Brno), za co mu niniejszym serdecznie dziękuję.

Gatunki nowe dla fauny Polski zaznaczono gwiazdką (*) przed nazwą gatunku. Materiały dowodowe przechowywane są w zbiorach Instytutu Zoologicznego PAN w Warszawie.

**Archaeodictyna consecuta* (O. P.-CAMBRIDGE, 1872)

Dictyna annulata KULCZYŃSKI, 1895, syn. n.

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pd.-zach. zbocze wzgórza gipsowego, 10 V 1953,
leg. Ekipa I. Z. PAN — 1 ♀.

Okaz mój porównywałem z holotypem *Dictyna annulata* i stwierdziłem ich przynależność do jednego gatunku. Budowa wulwy odpowiada zarówno rysunkom w pracy MILLERA i VALEŠOJEJ (1964, t. I, f. 7 — *Dictyna sedilloti* SIM.) jak i LOKSY (1969, f. 32C — *D. annulata*). Na tej podstawie uznaję nazwę *Dictyna annulata* KULCZYŃSKI, 1895 za młodszy synonim *Dictyna sedilloti* SIMON, 1875. Z kolei *Dictyna sedilloti* jest według LEHTINENA (1967: 215) młodszym synonimem nazwy *Dictyna consecuta* O. P.-CAMBRIDGE, 1872, a gatunek nazwą tą określony należy do rodzaju *Archaeodictyna* CAPOR.

Gatunek z Polski dotychczas nie wykazywany, znany pod różnymi nazwami (pełniejsza synonimika — LEHTINEN 1967) od Himalajów po Portugalię i szwedzką Laponię, łowiony jednak dość rzadko i z reguły nielicznie. Jego pełne rozmieszczenie przedstawia się następująco: wschodnie Himalaje i Karakorum (liczne stanowiska, 1700–4930 m n. p. m.; CAPORIACCO 1934 sub *D. consecuta*); „Turkiestan” (KRONEBERG 1875 sub *D. consecuta*, SIMON 1889 sub *D. cronebergi*); Syria: Damaszek; Izrael: Jerozolima; Jordania: dolina Jordanu (O. P.-CAMBRIDGE 1872 sub *D. consecuta*); Ukraina: Charków (THORELL 1875 sub *D. pygmaea*); Mołdawia: Teleșovo (KULCZYŃSKI 1895 sub *D. annulata*); Bukowina (ROŚCA 1936 sub *D. sedilloti*); Dobruża (ROŚCA 1939 sub *D. sedilloti*); Węgry: Kalocsa, Keeskemét (CHYZER i KULCZYŃSKI 1897 sub *D. annulata*), Sashegy koło Budapesztu (BALOGH 1935 sub *D. annulata*); Czechosłowacja: Radotín koło Pragi (MILLER i VALEŠOVÁ 1964 sub *D. sedilloti*); Jugosławia: Jazova w Serbii (CHYZER i KULCZYŃSKI 1897 sub *D. annulata*); Włochy: Forlì (CAPORIACCO 1925 sub *D. sedilloti*), „Carnia” (CAPORIACCO 1926 sub *D. sedilloti*); NRF: Bonn, Siebengebirge (BÖSENBERG 1902 sub *D. latens*); Francja: Castellane, la Clape (SIMON 1914 sub *D. sedilloti*); Hiszpania: Rosas (SIMON 1914 sub *D. sedilloti*); Portugalia: Odivelas (SCHENKEL 1938 sub *D. sedilloti*); Szwecja: Park Narodowy Abisko (HOLM 1945 sub *D. terricola*); Finlandia: Kilpisjärvi, Kaaresuanto (PALMGREN 1965 sub *D. terricola*).

Dictyna arundinacea (L.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, młodnik sosnowy na piasku i pastwisko z krzewami liściastymi. Wyżyna Małopolska: Caków, pow. Jędrzejów, las sosnowy. Wyżyna Lubelska: Bochońnica, liściaste zarośla w wąwozie; Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą. Dorosłe osobniki w czerwcu i lipcu.

Gatunek dość pospolity w naszym kraju, z Wyżyny Lubelskiej jednak dotychczas nie notowany.

Dictyna pusilla TH.

Podlasie: Kolonie Mierzvice, las sosnowy, 12–20 VII 1965 — 2 ♀♀.

Gatunek z Podlasia nie wykazywany, chociaż często łowiony w innych okolicach Polski.

Dictyna uncinata TH.

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota; Mładz, pow. Otwock. Wyżyna Lubelska: Bochothnica, Góra Wapienna. Pieniny: Krościenko, pow. Nowy Targ. Lasy i zarośla liściaste o różnym stopniu wilgotności. Osobniki dojrzewające w końcu lutego (♂) i na początku maja (♀), dorosłe w maju i czerwcu.

Gatunek pospolity w Polsce, chociaż na Mazowszu znany tylko z Puszczy Kampinoskiej, z Wyżyny Lubelskiej nie notowany, a z Pienin podany bez stanowisk.

Pholcus opilionoides (SCHR.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice. Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk. Pieniny: Krościenko. Osobniki dorosłe w marcu, czerwcu i październiku, młode w marcu.

Podawany zarówno z Wyżyny Małopolskiej jak i z Beskidu Zachodniego, jednak ze stanowisk związanych z gospodarką ludzką, natomiast moje okazy pochodzą ze środowisk naturalnych. Z Pienin dotychczas nie notowany, złowiony w zabudowaniach.

Harpactea carpatica (KULCZ.)

Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk., g. Patria, zbocze pd., ok. 700–800 m n. p. m., kupy kamieni na polanach, 20 IV 1971 — 1 ♀.

Bardzo rzadki gatunek, znany dotychczas tylko z dwu stanowisk w Beskidzie Śląskim oraz z jednego w okolicach Żyliny w Słowacji.

Harpactea hombergi (SCOP.)

Pieniny: Długi Gronik, szczyt, 573 m, suchy, kamienisty grzbiet, 16 VI 1970 — 1 ♂.

Gatunek w Polsce rzadki, podawany tylko z południa kraju, z Pienin nie wykazywany.

Harpactea rubicunda (C. L. K.)

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna. Beskid Zachodni: Łąkeica, pow. Nowy Targ (Gorce), Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk. (Beskid Wysoki). Suche południowe zbocza, samiec w kwietniu, samice w maju i czerwcu.

Znany w naszym kraju z pojedynczych stanowisk, głównie związanych z gospodarką ludzką. Z Wyżyny Lubelskiej i Beskidu Zachodniego dotychczas nie podawany, łowiony w biotopach naturalnych.

Zodarion germanicum (C. L. K.)

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą. Pieniny: Czertezik, skały wapienne na szczycie, 772 m; Długi Gronik, szczyt, 573 m, suchy, kamienisty grzbiet. Okazy dorosłe i młode w czerwcu.

Dość rzadko spotykany gatunek sucholubny, nie notowany dotychczas ani z Wyżyny Lubelskiej ani z Pienin.

Tegenaria campestris C. L. K.

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą, 5 VI 1968 — 1 ♀.

Gatunek w Polsce bardzo rzadki, znany dotąd tylko z Beskidu Śląskiego, okolic Przemyśla i z Tatr.

Cybaeus angustiarum L. K.

Wyżyna Lubelska: Bochotnica, Kazimierz Dolny — zarośla w wąwozach, młode okazy w początku czerwca.

Nie podawany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej, dość pospolity gatunek, częściej łowiony w górach.

Hahnia nava (BL.)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota, suche zarośla liściaste nad Wisłą, ściółka, 1 V 1971 — 1 ♂.

Znany dotychczas w Polsce zaledwie z kilku stanowisk na południu kraju, z Mazowsza nie podawany.

Arctosa leopardus (SUND.)

Puszcza Białowiecka: Białowieża, ols, ściółka pod leszczyną, 21 IX 1959 — 1 juv.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie notowany dotąd z Puszczy Białowieskiej.

Aulonia albimana (WLK.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice. Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna. Młode w maju, dorosłe w czerwcu.

Łowiony w bardzo suchych i dobrze nasłonecznionych środowiskach. Z Wyżyn Małopolskiej i Lubelskiej tego najmniejszego z krajowych pogońców dotychczas nie podawano, a w całej Polsce było znanych zaledwie około 10 jego stanowisk.

Pardosa amentata (CL.)

Wyżyna Małopolska: Brzegi, pow. Jędrzejów. Wyżyna Lubelska: Bochotnica. Pieniny: Krościenko. Dorosłe osobniki obu płci w czerwcu (samice z kokonami).

Gatunek pospolity w całym kraju, jednak z Wyżyn Małopolskiej i Lubelskiej dotąd nie podawany, a z Pienin wykazany bez stanowisk.

Pardosa hortensis (TH.)

Beskid Zachodni: Łąkcica, pow. Nowy Targ (Gorce), sucha, kamienista łąka, 30 V 1971 — 1 ♀.

Jeden z naszych rzadszych pogońców, znany dotychczas zaledwie z kilku stanowisk. Z Beskidu Zachodniego nie notowany.

Pardosa lugubris (WLK.)

Podlasie: Kolonie Mierzwice (las sosnowy i zarośla nad Bugiem). Wyżyna Lubelska: Bochotnica, Góra Wapienna. Pieniny: Długi Gronik. Samce i samice w czerwcu i lipcu (w połowie lipca samice z kokonami).

Gatunek w Polsce pospolity, nie notowany jednak dotychczas ani z Podlasia, ani z Wyżyny Lubelskiej, ani z Pienin.

Pardosa monticola (CL.)

Wyżyna Małopolska: Sobków, pow. Jędrzejów, młodnik sosnowy na piasku, 24 VI 1969 — 3 ♀♀*.

Znany u nas z dość licznych stanowisk, jednak nie podawany z Wyżyny Małopolskiej.

Tarentula accentuata (LATR.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pd. zbocze wzgórza gipsowego, 14 X 1953 — 1 juv.

Gatunek znany prawie z całej Polski, z Wyżyny Małopolskiej dotychczas nie podawany.

Tarentula aculeata (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, młodnik sosnowy na piasku, 14 VI 1962 — 1 ♂.

Z Podlasia dotąd nie notowany, dość pospolity gatunek, znany z prawie całego kraju.

Tarentula cuneata (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, suche pastwisko, 16 VI 1962 — 1 ♀.

Gatunek dość pospolity, z Podlasia jednak dotychczas nie wykazywany.

Tarentula inquilina (CL.)

Podlasie: las Kryńszczak, pow. Luków. Puszcza Białowieska: Białowieża. Samice w drugiej połowie września.

W Polsce dość pospolity, nie podawany jednak z Podlasia i Puszczy Białowieskiej.

Trochosa robusta SIM.

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą, 5 VI 1968 — 1 ♀*.

Rzadki gatunek, znany w Polsce dotychczas z siedmiu, nie zawsze pewnych stanowisk. Z Wyżyny Lubelskiej dotąd nie notowany.

Trochosa terricola TH.

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna. Pieniny: Długi Gronik. Samice z kokonami w czerwcu.

Jeden z pospolitszych krajowych pogońców, nie notowany jednak dotychczas ani z Wyżyny Lubelskiej, ani z Pienin.

Xerolycosa miniata (C. L. K.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice (młodnik sosnowy na piasku, suche pastwisko, las sosnowy, zarośla nad Bugiem). Wyżyna Małopolska: Sobków, pow. Jędrzejów, Krzyżanowice. Młode w maju, dorosłe w czerwcu i lipcu.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie podawany dotąd z Podlasia ani z Wyżyny Małopolskiej.

Zora nemoralis (BL.)

Wyżyna Lubelska: Bochothnica, zarośla liściaste w wąwozie. Samiec w czerwcu i sierpniu.

W Polsce znanych było dotychczas zaledwie kilkanaście stanowisk tego gatunku, z Wyżyny Lubelskiej nikt go nie podawał.

Zora silvestris KULCZ.

Podlasie: Kolonie Mierzvice, las sosnowy, 12–20 VII 1965 — 1 ♀.

Gatunek dość rzadki, znany u nas dotychczas tylko z około 10 stanowisk na południu kraju, na Podlasiu znaleziony po raz pierwszy.

Zora spinimana (SUND.)

Podlasie: Kotuń, pow. Siedlce, młodnik sosnowy na wydmiu. Wyżyna Lubelska: Bochothnica, zarośla liściaste w wąwozie. Samiec w kwietniu, samica w czerwcu.

Najpospolitszy u nas przedstawiciel rodziny *Zoridae*, z Wyżyny Lubelskiej jednak dotychczas nie notowany.

Agalenatea redii (SCOP.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, suche pastwisko z krzewami liściastymi, 16 VI 1962 — 2 ♀♀.

Gatunek dość pospolity w całej Polsce poza wysokimi górami, m. in. podany też z Podlasia, ale z jego północno-zachodniej części.

Araniella cucurbitina (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Pieniny: Krościenko, Długi Gronik, polana Toporzyska. Młode i dorastające w czerwcu, dorosłe w czerwcu i lipcu.

Należy do pospolitszych gatunków pajaków w Polsce. Z Pienin jednak dotychczas nie znany.

Araniella opisthographa (KULCZ.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, zabudowania, 18 VII 1959 — 1 ♀. Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą, 5 VI 1968 — 1 ♂.

Znany dotychczas zaledwie z kilkunastu stanowisk w naszym kraju, z Podlasia i Wyżyny Lubelskiej nie podawany.

Cyclosa conica (PALL.)

Podlasie: Wólka Dolna, pow. Sokołów Podl.; Kolonie Mierzvice. Pieniny: Krościenko (zbocza Czertezika). Lasy iglaste i mieszane, krzewy na pastwisku. Samiec w czerwcu, samice i młode w czerwcu i lipcu.

Gatunek w Polsce dość pospolity, z Pienin jednak nie notowany.

Cyphepeira isobola (TH.)

Podlasie: Siedlce, Kolonie Mierzvice. Puszcza Białowieska: Białowieża. Zabudowania; samiec w sierpniu, samice w lipcu.

Znany w Polsce dotychczas zaledwie z kilkunastu stanowisk, nie podawany z Podlasia ani z Puszczy Białowieskiej. Łowiony w zabudowaniach daleko od wody, a więc w niezbyt charakterystycznym środowisku.

Mangora acalypha (Wlk.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice — młodnik sosnowy na piasku, suche pastwisko z krzewami. Pieniny: Długi Gronik — jałowce na szczycie. Samice w czerwcu.

Pospolity gatunek nie podawany dotąd z Pienin.

Singa pygmaea (SUND.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, suche pastwisko z krzewami, 16 VI 1962 — 1 ♀.

Gatunek znany u nas z kilkunastu stanowisk, m. in. podany też z Podlasia, ale z jego północno-zachodniej części.

Singa sanguinea C. L. K.

Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna, las świerkowo-bukowy, 2 V 1967 — 1 juv.

Znany w naszym kraju zaledwie z kilkunastu stanowisk — w Sudetach tylko z Kamiennej Góry.

Meta mengei (BL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Lubelska: Bochotnica, Kazimierz Dolny. Pieniny: Krościenko. Zarośla liściaste. Dorosłe samce i samice w czerwcu.

Gatunek o niezbyt dokładnie znanym rozmieszczeniu, nie podawany dotychczas z żadnej z wymienionych krain.

Meta merianae (SCOP.)

Wyżyna Lubelska: Bochotnica, zarośla w wąwozie, 10 VIII 1959 — 1 subad. ♂.

Gatunek dość pospolity, częściej jednak łowiony w jaskiniach, piwnicach i podobnych środowiskach; z Wyżyny Lubelskiej dotąd nie notowany.

Tetragnatha dearmata TH.

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock, rzadki łąg nad rz. Mienią, w ściółce, 21 II 1971 — 2 juv.

Rzadki gatunek, znany w Polsce dotychczas tylko z Zagórza koło Sanoka (STARĘGA 1966) i okolic Wrocławia (PIŁAWSKI 1970).

Tetragnatha montana SIM.

Podlasie: Kolonie Mierzvice — las mieszany i młodnik sosnowy. Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice — cmentarz. Pieniny: Krościenko — zarośla liściaste. Samce w czerwcu, samice w czerwcu i lipcu.

Dość pospolity przedstawiciel rodziny *Tetragnathidae*, nie wykazywany jednak z żadnej z wymienionych krain.

Tetragnatha obtusa C. L. K.

Podlasie: Kolonie Mierzvice, wydma rzadko porośnięta sosną i jałowcem, 16 VI 1962 — 1 ♂.

Gatunek znany z większości krain Polski, z Podlasia jednak dotychczas nie notowany.

Pachygnatha clercki SUND.

Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, zarośla w wąwozie, 3 VI 1968 — 1 ♂, 3 ♀♀.

Dość pospolity gatunek, nie znany dotąd z Wyżyny Lubelskiej.

Bathypantes gracilis (BL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice — wilgotny las mieszany. Wyżyna Lubelska: Bochotnica — dość wilgotne rumowisko wapienne. Dorosłe w czerwcu, młode w lipcu.

Gatunek dość rzadko łowiony, znany w Polsce z około dziesięciu stanowisk. Na Podlasiu wykazany tylko z dorzecza Biebrzy, z Wyżyny Lubelskiej nie notowany.

Bolyphantes index (TH.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock, rzadki łęg nad rz. Mienią, w ściółce, 21 II 1971 — 1 ♂. Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna, las świerkowo-bukowy, w ściółce, 2 V 1967 — 1 ♂.

Gatunek w Polsce bardzo rzadko dotychczas łowiony, znany tylko z Puszczy Białowieskiej i Krakowa.

Bolyphantes luteolus (BL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, wilgotny las mieszany, 28–29 VII 1959 — 1 subad. ♂.

Znany u nas z kilkunastu źródeł, z Podlasia dotąd nie notowany.

Centromerus arcanus (O. P.-C.)

Nizina Mazowiecka: Struga, pow. Wołomin, las sosnowo-dębowy, w wilgotnym *Sphagnum*, 20 VI 1971 — 4 ♀♀.

Znany w Polsce z kilku stanowisk głównie na południu kraju oraz z Podlasia. Z Niziny Mazowieckiej dotychczas nie podawany.

Centromerus inoilium (L. K.)

Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna — ściółka lasu mieszanego. Pieniny: Jaworki — ściółka zarośli liściastych w wąwozie Homole. Samica w maju, samiec we wrześniu.

Gatunek rzadki, w Polsce znany z kilku zaledwie stanowisk, z Sudetów Zachodnich ani Pienin nie wykazywany.

Centromerus sylvaticus (BL.)

Pieniny: Jaworki, wąwóz Homole, ściółka zarośli liściastych, 17 IX 1968 — 1 ♂.

Dość często łowiony gatunek, nie podawany jednak dotychczas z Pienin.

Frontinellina frutetorum (C. L. K.)

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą, 5 VI 1968 — 2 ♀♀.

Rzadki u nas gatunek o południowym charakterze, z Wyżyny Lubelskiej dotąd nie wykazywany.

Kaestneria dorsalis (WID.)

Pieniny: Krościenko, liściaste zarośla pod Zimną Skałą, 14 VI 1970 — 1 ♂.

Gatunek znany u nas z kilkunastu stanowisk, w Pieninach znaleziony po raz pierwszy.

Lepthyphantes alacris (BL.)

Pieniny: Krościenko, wsch. zbocze Czertezika, ok. 500–540 m n. p. m., las świerkowy, 14 VI 1970 — 3 ♂♂, 2 subad. ♂♂, 4 ♀♀, 3 subad. ♀♀.

Jeden z pospolitszych u nas przedstawicieli rodzaju *Lepthyphantes* MGE., z Pienin jednak dotychczas nie znany.

Lepthyphantes angulipalpis (WESTR.)

Wyżyna Lubelska: Bochothnica, zarośla w wąwozie, 10 VIII 1959 — 1 ♀.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, z Wyżyny Lubelskiej dotychczas nie notowany.

**Lepthyphantes collinus* (L. KOCH, 1872)

Roztocze: Szczecbrzeszyn, pow. Zamość, „Piekielko” — zarośnięty wąwóz lessowy, w ściółce na ściankach, 13 VIII 1969, leg. W. STARĘGA — 5 ♂♂, 7 ♀♀.

Gatunek nowy dla fauny Polski, znany z Francji, NRF, Austrii, Czechosłowacji, Węgier, europejskiej części ZSRR i Bułgarii.

Rys. 1-2. *Lepthyphantes collinus* (L. K.), epigina: 1 — od dołu, 2 — z boku.

W jednej z wcześniejszych prac (STARĘGA 1966) podałem pod tą nazwą przez pomyłkę inny gatunek — *Taranucnus bihari* FAGE (p. str. 17). Dysponowałem wówczas tylko samcami, które na podstawie rysunków SIMONA (1926) można było zaliczyć do *L. collinus*. Podaną tu serię oznaczyłem przez porównanie z okazami ze zbioru W. KULCZYŃSKIEGO i aby uniknąć dalszych nieporozumień zamieszczam rysunki epiginy (rys. 1-2) oraz fotografię wulwy (fot. 1).

Lepthyphantes cristatus (MGE.)

Pieniny: Krościenko, wsch. zbocze Czertezika, ok. 500-540 m n. p. m., las świerkowy, 14 VI 1970 — 1 ♀.

Gatunek dość często u nas spotykany, nie znany dotychczas z Pienin.

Lepthyphantes leprosus (OHL.)

Lepthyphantes sp. n.? aff. *pulcher* (KULCZYŃSKI, 1882): STAREGA 1971 (partim: ♂).

Bieszczady: Tarnica, Połonina Caryńska — rumowiska kamienne na połoninach szczytowych (1100–1300 m n. p. m.) — 2 ♂♂.

Wymienione okazy zaliczyłem przez pomyłkę, w pracy dotyczącej Bieszczadów (STAREGA 1971), do innego gatunku. Już po oddaniu maszynopisu do druku wysłałem wszystkie wątpliwe okazy do sprawdzenia Prof. F. MILLEROWI i on moją omyłkę sprostował.

Gatunek znany już uprzednio z Bieszczadów (PRÓSZYŃSKI i STAREGA 1971, STAREGA 1971).

Lepthyphantes mansuetus (TH.)

Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna, ściółka lasu świerkowo-bukowego, 2 V 1967 — 4 ♂♂, 9 ♀♀.

Gatunek w Polsce dość rzadki, znany zaledwie z kilku stanowisk w zachodniej i południowej części kraju. Z Gór Izerskich dotąd nie podawany, złowiony w towarzystwie pokrewnego *L. arciger* (KULCZ.).

Lepthyphantes mengei KULCZ.

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Grochów. Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna. Samice w kwietniu i maju.

W Polsce znany z nielicznych stanowisk rozproszonych po całym kraju, z Mazowsza dotychczas nie notowany.

Lepthyphantes milleri sp. n.

Lepthyphantes sp. n.? aff. *charlottae* WUNDERLICH, 1969: STAREGA 1971.

Diagnoza. Gatunek z grupy *Lepthyphantes pallidus* (O. P.-C.): nadstopia tylko trzech pierwszych par nóg z dorsalną szczecina, dodatkowych wentralnych szczecin na przednich goleniach brak, odwłok po bokach bez jaśniejszych pasów. Od pokrewnych gatunków różni się kształtem epiginy i budową wulwy oraz oszczecieniem nóg.

Samica (holotyp). Długość ciała 2,2 mm. Głowotułów o długości 0,90 mm i szerokości 0,72 mm, jasnoszarawożółty z bardzo słabo zaznaczonymi promienistymi pasmami. Sternum szarozółte z żółtym marmurkowaniem. Chelicery żółtobrunatne, górny brzeg rowka kleszczy z trzema zębami, dolny z jednym małym ząbkim. Nogi brunatnawożółte, jednobarwne — bez plam lub ciemniejszych pierścieni. Oszczeczenie — uda: tylko I z 1 prolateralną szczecinią o długości prawie równej średnicy członu; golenie: I — 1 prolat., 1+1 dorsalna, 1 retrolateralna, II — 1+1 dors., 1 retrolat., III i IV — 1+1 dors.; nadstopia: I–III — 1 dors. Wszystkie uda i golenie z dwoma podłużnymi wentralnymi szeregami długich lecz cienkich szczecinek. Położenie trichobotrium (na nadstopiu I pary) 0,22.

Odwłok o długości 1,6 mm, białawoszary, na grzbiecie z rozmytym i niewyraźnym białawym wzorem podobnym do desenia *Lepthyphantes cristatus* (MGE.). Brzuszna powierzchnia nieco ciemniejsza, jednobarwna.

Rys. 3–4. *Lepthyphantes milleri* sp. n., epigina paratypu: 3 — od dołu, 4 — z boku.

Epigina jak na rys. 3 i 4. Paletka na końcu rozdwojona, w środku długości węższa niż płyty boczne. Wulwa jak na fot. 2, zbiorniczki nasienne stosunkowo duże, nerkowate.

Samiec nie znany.

Lepthyphantes milleri sp. n. wydaje się zajmować w grupie *L. pallidus* dość odosobnione stanowisko. Jego najbliższym krewnym jest chyba alpejski *L. charlottae* WUNDERLICH, 1969, u którego paletka epiginy jest jednak znacznie szersza niż płyty boczne i który ma inne oszczeczenie nóg: brak szczeciny na udzie I oraz nadstopiu III. Od nieco dalej stojących *L. geniculatus* KULCZYŃSKI, 1898 i *L. kochi* KULCZYŃSKI, 1887 różni się *L. milleri* sp. n. kształtem paletki (prawie kolistej u obu porównywanych gatunków) oraz brakiem dorsalnej szczeciny na nadstopiu IV (BROEN 1966).

Pozwalam sobie nazwać ten nowy gatunek od nazwiska znanego arachnologa czeskiego, Prof. dra Františka MILLERA, z podziękowaniem za pomoc i opiekę zarówno w czasie

mego pobytu i pracy pod jego kierunkiem w Brnie (1964–1965), jak i później, aż do chwili obecnej.

Stanowiska i materiał. Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, g. Rożki, zbocze pn., ok. 650–750 m n. p. m., las mieszany w jarze potoczku, w ściółce, 1 V 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♀ (holotyp); g. Łopienik, pow. Lesko, zbocze pd., ok. 950–1050 m n. p. m., las bukowo-jodłowy, w ściółce, 4 V 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♀ (paratyp); g. Mała Rawka, pow. Ustrzyki Dolne, zbocze pn.-wsch., ok. 1100 m n. p. m., las bukowy, w ściółce, 25 VI 1967, leg. W. STAREGA — 1 ♀ (paratyp); Dwerniczek, pow. Ustrzyki Dolne, g. Otryt, zbocze pd., ok. 750 m n. p. m., las bukowy, w ściółce, 9 IX 1962, leg. W. STAREGA — 1 ♀ (paratyp — Coll. F. MILLER, Brno).

Lepthyphantes minutus (BL.)

Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny, kamieniołom wapienia, 20 VIII 1959 — 1 ♀.

Gatunek w Polsce dość rzadko łowiony, znany zaledwie z kilkunastu stanowisk. Z Wyżyny Lubelskiej dotąd nie notowany, znaleziony w nietypowym środowisku — normalnie żyje na gałęziach drzew, głównie iglastych.

Lepthyphantes nodifer SIM.

Roztocze: rezerwat Nart-Czerkies koło Zwierzyńca, pow. Zamość, stary las jodłowy z domieszką buka, w ściółce, 7 VIII 1969 — 1 ♀.

Oznaczenie zawdzięczam Prof. F. MILLEROWI. Rzadki u nas gatunek, znany z kilku stanowisk w górach i na wyżynach, z Roztocza dotychczas nie notowany.

Lepthyphantes tenebricola (WID.)

Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk. Pieniny: Krościenko. Ściółka lasów iglastych i mieszanych oraz zarośli liściastych. Samce w czerwcu, samice w marcu i czerwcu.

Dość pospolity w naszym kraju gatunek, nie wykazywany jednak dotychczas z Pienin.

Linyphia hortensis SUND.

Beskid Zachodni: góra Marszałek (Gorce), stok pd. i szczyt, ok. 700–828 m n. p. m., wśród roślin runa w dość suchym lesie modrzewiowym oraz zaroślach bukowo-leszczynowych, 30 V 1971 — 1 ♂, 5 ♀♀.

Znany z kilkunastu stanowisk w prawie całym kraju, nie notowany jednak dotąd z Beskidu Zachodniego.

Macrargus rufus (WID.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock. Wyżyna Lubelska: Bochatnica. Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk. Ściółka lasów i zarośli liściastych i mieszanych. Samiec w marcu, samice w lutym i czerwcu.

Gatunek w Polsce dość często spotykany, nie notowany jednak z Wyżyny Lubelskiej, a z Beskidu Zachodniego podany bez stanowisk.

Nerience clathrata (SUND.)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Grochów. Wyżyna Lubelska: Bochatnica, Kazimierz Dolny. Zarośla liściaste. Samiec w kwietniu, samice w czerwcu.

Dość pospolity u nas gatunek, nie znany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Nerience montana (CL.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock. Podlasie: Kolonie Mierzwice. Wyżyna Lubelska: Bochatnica, Kazimierz Dolny. Lasy i zarośla liściaste, zabudowania. Młode w lutym, samice w czerwcu i lipcu.

Jeden z najpospolitszych krajowych *Linyphiidae*, z Podlasia jednak dotychczas nie wykazywany, a z Wyżyny Lubelskiej podany bez stanowisk.

Nerience peltata (WID.)

Wyżyna Lubelska: Bochatnica, zarośla liściaste w wąwozie, 4 VI 1968 — 2 ♀♀.

Gatunek dość często spotykany, nie znany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Porrhomma convexum (WESTR.)

Wyżyna Lubelska: Bochatnica, dość wilgotne rumowisko wapienne, 4 VI 1968 — 3 ♂♂, 3 ♀♀.

Dość rzadki u nas gatunek, znany zaledwie z kilku stanowisk. Z Wyżyny Lubelskiej dotychczas nie notowany.

Porrhomma montanum JACKS.

Beskid Zachodni: Zawoja-Barańcowa, pow. Sucha Besk., młodnik sosnowy nad pot. Jałowiec, pod kamieniami, 4 III 1966 — 1 ♀.

Gatunek dopiero ostatnio wykryty w Polsce: w Górach Stołowych i Maświe Śnieżnika (PIŁAWSKI 1970) oraz w Bieszczadach (STARĘGA 1971).

Porrhomma pygmaeum (BL.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock; Warszawa-Błota. Ściółka lasów i zarośli liściastych na brzegach rzek. Samica w lutym, samiec w maju.

Dość rzadko spotykany gatunek, znany w naszym kraju z kilku zaledwie stanowisk. Z Niziny Mazowieckiej dotąd nie podawany.

Stemonyphantes lineatus (L.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pn. zbocze wzgórza gipsowego, 10 VI 1953 — 1 ♀.

Gatunek znany z niezbyt wielu stanowisk rozsianych po prawie całej Polsce. Z Wyżyny Małopolskiej dotychczas nie notowany.

Taranucnus bihari FAGE, 1931

Lepthyphantes collinus: STARĘGA 1966, PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971, STARĘGA 1971, nec L. KOCH, 1872.

Lepthyphantes sp. n. ? aff. *pulcher* (KULCZYŃSKI, 1882): STARĘGA 1971 (partim: ♀♀ et juv.).

Poprawne oznaczenie zawdzięczam Prof. F. MILLEROWI, gdyż oryginalny opis nie był mi dostępny. Aby lepiej udokumentować znaleziska polskie podaję rysunki epiginy (rys. 5–6) i fotografię wulwy (fot. 3). Samiec tego gatunku nie jest dotychczas znany.

Znalezienie *T. bihari* w Bieszczadach (STARĘGA 1966, 1971) potwierdza powiązania faunistyczne tej grupy górskiej ze wschodnimi i południowymi Karpatami, gdyż omawiany gatunek znany jest poza Polską tylko z Gór Bihorskich (Munții Biharului) w Rumunii (FAGE 1931, WOLF 1934–1938).

Maso sundevalli (WESTR.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock, rzadki łąg nad rz. Mienią, w ściółce, 21 II 1971 — 1 ♀.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie podawany dotychczas z Mazowsza.

Ceratinella brevipes (WESTR.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock, rzadki łąg nad rz. Mienią, w ściółce, 21 II 1971 — 2 ♀♀.

Rys. 5-6. *Taranucnus bihari* FAGE, epigina: 5 — od dołu, 6 — z boku.

W Polsce rzadko spotykany, znany zaledwie z kilku stanowisk, z Mazowsza nie notowany.

Trichopterna cito (O. P.-C.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, wzgórze gipsowe, 10 V 1953 — 1 ♀, 14 VI 1953 — 1 ♀, 13-16 X 1953 — 3 ♂♂, 7 ♀♀.

Rzadki u nas gatunek, znany dotychczas tylko z czterech stanowisk, z Wyżyny Małopolskiej nie podawany.

**Trichopterna mengei* (SIMON, 1884)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota, zarośla wikliny na brzegu Wisły, w napływkach, 9 V 1971, leg. W. STAREGA — 1 ♀.

Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany z Kanady, Stanów Zjednoczonych, Wysp Brytyjskich, Francji, NRF, NRD, Czechosłowacji, Norwegii, Szwecji, Finlandii i Estonii.

Według WUNDERLICH (1970) rodzaj *Trichopterna* KULCZ. powinien zostać połączony z rodzajem *Pelecopsis* SIM. Do czasu opublikowania dokładnej rewizji pozostaje jednak przy „tradycyjnej” nomenklaturze.

Dicymbium nigrum (BL.)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Grochów. Beskid Zachodni: Nowy Sącz. Samica w kwiecie, samiec we wrześniu.

Gatunek dość często u nas łowiony, nie znany jednak z Mazowsza.

Dicymbium tibiale (BL.)

Wyżyna Lubelska: Bochotnica, zarośla liściaste w wąwozie, 4 VI 1968 — 1 ♀.

Znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie podawany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Enidia cornuta (BL.)

Pieniny: Krościenko, pień starej lipy, 12 VI 1970 — 1 ♀.

Gatunek dość często u nas spotykany, nie znany dotychczas z Pienin.

Entelecara acuminata (WID.)

Pieniny: Krościenko, zarośla pod Zimną Skałą, 14 VI 1970 — 1 ♂.

Gatunek znany w naszym kraju z kilkunastu stanowisk, z Pienin nie podawany.

Entelecara congenera (O. P.-C.)

Wyżyna Lubelska: Bochotnica, wilgotne rumowisko wapienne, 4 VI 1968 — 1 ♀.

Rzadko spotykany u nas pajak, łowiony najczęściej na gałęziach drzew iglastych. Na Wyżynie Lubelskiej znaleziony po raz pierwszy i to w nietypowym środowisku.

Entelecara media KULCZ.

Pieniny: Krościenko, pnie starych lip, 12-14 VI 1970 — 9 ♂♂, 1 ♀.

Gatunek w Polsce bardzo rzadki, znany dotychczas tylko z Masywu Ślęży i Kotliny Jeleniogórskiej.

Gonatium corallipes (O. P.-C.)

Bieszczady: g. Wielka Rawka, pow. Ustrzyki Dolne, zbocze pn.-wsch., ok. 750 m n. p. m., polana wśród lasu bukowego, borówczyska, 10 IX 1962 — 1 ♀.

Oznaczenie zawdzięcza Prof. F. MILLEROWI. Gatunek znany dotąd w naszym kraju zaledwie z pięciu stanowisk. Z Bieszczadów nie notowany.

Gonatium isabellinum (C. L. K.)

Wyżyna Lubelska: Bochatnica, zarośla liściaste w wąwozie, 10 VIII 1959 — 3 ♀♀, 4 VI 1968 — 1 ♂.

U nas dość pospolity, nie podawany jednak dotąd z Wyżyny Lubelskiej.

**Lessertiella saxetorum* (HULL, 1916)

Bieszczady: Ustrzyki Górne, pow. Ustrzyki Dolne, taras pot. Rzeczyce, pod kamieniami, 25 IV 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♂, 1 ♀.

Oznaczenie zawdzięcza Prof. F. MILLEROWI. Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany tylko z dwu stanowisk w Anglii, jednego w Walii i dwu w Szkocji, a więc moje okazy są pierwszymi znalezionymi na kontynencie europejskim. Nie daję opisu ani rysunków, gdyż wzorową redskrypcję tego przez długi czas zapomnianego gatunku opublikowali niedawno COOKE i MERRITT (1967), a moje okazy całkowicie jej odpowiadają.

Micrargus herbigradus (BL.)

Wyżyna Lubelska: Bochatnica. Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna. Beskid Zachodni: Zawoja-Mosorne i Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk. Samce w marcu i czerwcu, samica w maju.

Gatunek dość często u nas spotykany, nie znany jednak dotąd z Wyżyny Lubelskiej.

Według WUNDERLICH (1970) rodzaj *Micrargus* DAHL powinien być uważany najwyżej za podrodzaj rodzaju *Ceratinopsis* EMERT. Chwilowo pozostaję jednak przy nomenklaturze użytej w „Katalogu” (PRÓSZYŃSKI i STAREGA 1971), tym bardziej, że traktowanie grupy gatunków jako podrodzaj czy rodzaj jest jeszcze w wielu przypadkach kwestią subiektywnego spojrzenia danego autora.

Minyriolus pusillus (WID.)

Nizina Mazowiecka: Struga, pow. Wołomin, las sosnowo-dębowy, w wilgotnym *Sphagnum*, 20 VI 1971 — 4 ♀♀.

Gatunek podawany u nas z kilkunastu stanowisk, nie wykazywany dotychczas z Niziny Mazowieckiej.

Panamomops mengei SIM.

Wyżyna Lubelska: Bochothnica, zarośla liściaste w wąwozie, 4 VI 1968 — 1 ♀.

Gatunek znany w Polsce z zaledwie kilku stanowisk, nie notowany z Wyżyny Lubelskiej.

Pocadicnemis pumila (BL.)

Pieniny: Czertezik, szczyt, 772 m n. p. m., skały wapienne, 15 VI 1970 — 1 ♂.

Znany dotychczas u nas z kilku stanowisk, zbierany zwykle we mchu. Z Pienin dotąd nie podawany, złowiony w nietypowym środowisku — być może chodzi tu o samca wędrującego w poszukiwaniu samicy.

Saloca diceros (P. O.-C.)

Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna, ściółka lasu świerkowo-bukowego, 2 V 1967 — 2 ♂♂, 5 ♀♀.

Z Polski wykazany dotychczas zaledwie z dwu stanowisk w Górach Byszczyckich oraz z Muszkowic na Dolnym Śląsku.

**Styloctetor romanus* (O. P.-CAMBRIDGE, 1872)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pd. i pd.-zach. zbocze wzgórza gipsowego, leg. Ekpa I. Z. PAN: 10-19 V 1953 — 2 ♂♂, 7 ♀♀, 1 subad. ♀; 7-14 VII 1953 — 1 ♀; 14 X 1953 — 1 ♂.

Gatunek południowoeuropejski, znany z Hiszpanii, Francji, Wysp Brytyjskich, NRD, NRF, Szwajcarii, Włoch, Austrii, Czechosłowacji, Bukowiny, Węgier, Jugosławii i Bułgarii, w Polsce znaleziony po raz pierwszy. Przez nasz kraj przebiega też prawdopodobnie północna granica jego zasięgu, a nie wykluczone, iż stanowisko w Krzyżanowicach ma charakter wyspowy.

Według WUNDERLICH (1970) rodzaj *Styloctetor* SIM. powinien być włączony do rodzaju *Ceratinopsis* EMERT., do czasu ostatecznego wyjaśnienia tej sprawy pozostaje jednak przy powszechnie stosowanej kombinacji.

Trachynella obtusa (BL.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock, rzadki łęg nad rz. Mienią, w ściółce, 21 II 1971 — 3 ♀♀.

Gatunek znany w Polsce dotychczas z kilkunastu stanowisk, z Niziny Mazowieckiej nie notowany.

Trematocephalus cristatus (WID.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, las mieszany, 28–29 VII 1959 — 1 ♀.

Jeden z częściej u nas spotykanych przedstawicieli *Erigonidae*, z Podlasia jednak dotychczas nie znany.

Trichoncus affinis KULCZ.

Pieniny: Długi Gronik i Hukowa Skala, 16 VI 1970 — 2 ♀♀.

W Polsce znany dotąd tylko z jednego stanowiska w Tatrach. W Pieninach łowiony w typowym biotopie — na dobrze nasłonecznionych i skąpo porośniętych trawą skałkach.

Wideria mitrata (MGE.)

Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna, ściółka lasu świerkowo-bukowego, 2 V 1967 — 1 ♀.

Rzadki gatunek, znany u nas zaledwie z kilku stanowisk, z Sudetów Zachodnich dotychczas nie notowany.

**Diplocephalus dentatus* TULLGREN, 1955

Nizina Mazowiecka: Struga, pow. Wołomin, las sosnowo-dębowy, w wilgotnym *Sphagnum*, 20 VI 1971, leg. W. STAREGA — 1 ♀.

Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany z południowej Szwecji (wyspa Öland), NRD (Meklemburgia), Berlina Zachodniego, NRF (Westfalia) i Czechosłowacji (południowe Morawy).

Diplocephalus latifrons (O. P.-C.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice. Wyżyna Lubelska: Bochatnica. Beskid Zachodni: Zawoja, pow. Sucha Besk. Ściółka lasów i zarośli. Samec w marcu, samice w marcu, czerwcu i październiku.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie podawany dotychczas z Wyżyny Małopolskiej.

Diplocephalus picinus (BL.)

Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk., las jodłowo-bukowy, w ściółce, 7 III 1966 — 1 ♂, 2 ♀♀.

Znany u nas raczej z nizin, w górach łowiony dość rzadko, a w Beskidzie Zachodnim wykazany tylko z okolic Wieliczki.

Erigone atra BL.

Nizina Mazowiecka: Pułtusk, Warszawa-Grochów, Warszawa-Śródmieście; Struga, pow. Wołomin. Wyżyna Małopolska: Brzegi, pow. Jędrzejów; Krzyżanowice. Beskid Wschodni: Sieniawa, pow. Sanok. Najrozmaitsze biotopy. Samiec w październiku, samice od marca do lipca.

Jeden z pospolitszych krajowych *Erigonidae*.

Gongylidiellum latebricola (O. P.-C.)

Nizina Mazowiecka: Struga, pow. Wołomin, las sosnowo-dębowy, w wilgotnym *Sphagnum*, 20 VI 1971 — 1 ♀.

Znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, z Niziny Mazowieckiej dotychczas nie wykazywany.

Gongylidium rufipes (L.)

Pieniny: Krościenko, w zabudowaniach, 12 VI 1970 — 1 ♀.

Gatunek dość często łowiony i znany z prawie całej Polski, jednak z Pienin dotychczas nie notowany. Złowiony w nietypowym biotopie, ale chyba chodzi tu o osobnika „zabłąkanego”.

Oedothorax retusus (WESTR.)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota. Beskid Zachodni: Krynica, pow. Nowy Sącz. Nadbrzeżne zarośla wikliny i wilgotny młodnik sosnowy. Samce w maju i wrześniu, dorastające samce i dorosłe samice w maju.

Znany u nas z około dziesięciu stanowisk, nie podawany dotychczas ani z Mazowsza ani z Beskidu Zachodniego.

Wydaje mi się, że typowym środowiskiem tego gatunku są nadbrzeżne zarośla wikliny. W próbie z Warszawy-Błot był on zdecydowanym dominantem w napływkach — 22 okazy na zebranych łącznie 31 okazów z 8 gatunków.

Tapinocyba biscissa (O. P.-C.)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota. Bieszczady: Nasiczne, pow. Ustrzyki Dolne. Suche zarośla i skraj lasu bukowego. Samice w maju i październiku.

Ponieważ nie byłem całkowicie pewny oznaczenia, nie umieściłem tego gatunku w pracy o pajakach Bieszczadów (STAREGA 1971). Moje oznaczenie potwierdził jednak Prof. F. MILLER. Gatunek dość słabo znany i dlatego zamieszczam rysunek epiginy (rys. 7) i fotografię wulwy (fot. 5) okazu z Bieszczadów; samica z Warszawy ma epiginę dokładnie odpowiadającą rysunkowi 969 w pracy WIEHLEGO (1960).

Rys. 7-8. Epiginy: 7 — *Tapinocyba biscissa* (O. P.-C.), 8 — *Troxochrus nasutus* SCHKL.

W Polsce znanych jest dotychczas kilka stanowisk tego w ogóle rzadkiego pajaka, ale chyba nie są one całkowicie pewne. W każdym razie ani z Mazowsza, ani z Bieszczadów gatunek ten nie był dotychczas podawany.

Tapinocyba insecta (L. K.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock; Struga, pow. Wołomin. Ściółka łągu oraz *Sphagnum* w lesie sosnowo-dębowym. Samice w lutym i czerwcu.

Gatunek dość rzadko spotykany, znany w Polsce z około dziesięciu stanowisk, z Niziny Mazowieckiej dotąd nie notowany.

**Troxochrus nasutus* SCHENKEL, 1925

Bieszczady: Cisna, pow. Lesko, g. Rożki, zbocze pn., ok. 650–750 m n. p. m., las mieszany w jarze potoczku, 1 V 1965, leg. W. STAREGA — 1 ♀.

Oznaczenie tego nowego dla fauny Polski gatunku zawdzięczam Prof. F. MILLEROWI. Charakterystyczny mieszkaniec wilgotnych lasów świerkowych i mieszanych z udziałem świerka, znany dotychczas z pojedynczych stanowisk w Szwajcarii (Vitznau), NRF (Todtmoos w Badonii, góry Harz), Szwecji (Uppsala) i Finlandii (Hattula).

Dla lepszego udokumentowania mego znaleziska zamieszczam rysunek epiginy (rys. 8) oraz zdjęcie wulwy (fot. 6).

Achaearanea lunata (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Małopolska: Sobków, pow. Jędrzejów. Wyżyna Lubelska: Bochothnica. Lasy sosnowe, zarośla liściaste, ściany drewnianych zabudowań. Dojrzewające osobniki w czerwcu, dorosłe obu płci w czerwcu i lipcu.

Gatunek dość pospolity w całym kraju, nie znany jednak dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Crustulina guttata (WID.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock. Pieniny: Długi Gronik. Ściółka lasu liściastego (łągu) oraz suchy, kamienisty grzbiet. Samice w lutym, samiec w czerwcu.

Znany u nas z kilkunastu stanowisk na nizinach, z Pienin dotąd nie podawany, złowiony tam na wysokości 573 m n. p. m.

Enoplognatha ovata (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice. Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny. Zarośla liściaste, młodnik sosnowy, suche zbocze. Młode w czerwcu, samica w lipcu.

Jeden z pospolitszych krajowych pajaków, nie znany jednak dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Używam nazwy „*ovata*”, a nie „*lineata*” jak w „Katalogu” (PRÓSZYŃSKI i STAREGA 1971), gdyż od roku 1958 ta jest — decyzją Międzynarodowej Komisji Nomenklatury Zoologicznej (Opinion 517) — jedyną ważną nazwą omawianego gatunku i tylko ona figuruje w Oficjalnym Wykazie Nazw Gatunkowych w Zoologii (Official List of Specific Names in Zoology). Pozostałe nazwy, w tym i „*lineata*” zostały odrzucone i nie należy ich używać.

Na tę sytuację zwrócił mi uwagę Prof. H. W. LEVI (Cambridge, USA), ale dopiero po otrzymaniu egzemplarza naszego „Katalogu”.

Enoplognatha thoracica (HAHN)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice. Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna. Bardzo suche i silnie nasłonecznione środowiska. Samice w czerwcu i lipcu.

Gatunek znany u nas zaledwie z kilkunastu stanowisk, z Wyżyn Małopolskiej i Lubelskiej dotychczas nie notowany.

Episinus truncatus LATR.

Podlasie: Kolonie Mierzvice, młodnik sosnowy na piasku, 14 VI 1962 — 1 ♀.

W Polsce znany z kilkunastu stanowisk w różnych częściach kraju, na Podlasiu złowiony po raz pierwszy.

Neottiura bimaculata (L.)

Beskid Wschodni: Sieniawa, pow. Sanok. Pieniny: Czertezik. Wilgotne zarośla liściaste i nagie skałki wapienne. Młode w czerwcu.

Gatunek w naszym kraju dość pospolity, z Pienin dotąd nie wykazywany.

Pholcomma gibbum (WESTR.)

Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk., g. Patria, zbocze pd., ok. 700–800 m n. p. m., kupy kamieni na polanach, 20 IV 1971 — 1 ♀.

Gatunek dość rzadko łowiony, chyba z powodu swoich niewielkich rozmiarów (mój okaz ma długość ciała 1,36 mm). W Polsce znany z zaledwie kilku

znalezisk, m. in. także w niskich partiach Beskidu Zachodniego. Omówione tu stanowisko jest interesujące ze względu na dość znaczną wysokość — *Ph. gibbum* jest uważana za gatunek nizinny.

Steatoda bipunctata (L.)

Pieniny: Krościenko, zabudowania, 14 VI 1970 — 1 juv.

Pospolity gatunek synantropijny, nie notowany dotychczas z Pienin.

Steatoda castanea (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, Siedlce. Pieniny: Krościenko. Zabudowania. Samce w marcu, czerwcu i lipcu, samice w czerwcu i lipcu, młode w lipcu.

Pospolity gatunek synantropijny, nie znany dotąd z Podlasia i Pienin.

Steatoda phalerata (PANZ.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, wzgórze gipsowe — młode okazy w maju, czerwcu i sierpniu.

Gatunek sucholubny, znany w Polsce z kilkunastu stanowisk. Z Wyżyny Małopolskiej dotychczas nie wykazywany.

Theridion mystaceum L. K.

Podlasie: Kolonie Mierzvice — ściany drewnianych zabudowań. Pieniny: Krościenko — pnie starych lip. Samce w czerwcu, samice w czerwcu i lipcu.

W Polsce znanych jest dotychczas kilkanaście stanowisk tego niezbyt dobrze zbadanego gatunku. Z Podlasia i Pienin nikt go nie podawał.

Theridion pictum (WLK.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, suche pastwisko z krzewami liściastymi, 16 VI 1962 — 1 ♀.

Znany prawie z całego kraju, podawany m. in. z Podlasia, ale z jego północno-zachodniej części.

Theridion pinastri L. K.

Podlasie: Kolonie Mierzvice — las mieszany i młodnik sosnowy. Samiec w czerwcu, samica w lipcu.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, z Podlasia dotychczas nie wykazywany.

Theridion sisymphium (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice — las i młodnik sosnowy. Pieniny: Długi Gronik — suchy grzbiet z jałowcami, Krościenko — wilgotne zarośla liściaste. Samce w czerwcu, samice w czerwcu i lipcu.

Jeden z częściej spotykanych krajowych omotników, nie znany dotąd jednak z Podlasia ani Pienin.

Theridion tinctum (WLK.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice, zabudowania, 26–27 VI 1965 — 1 ♀.

Znany z prawie całej Polski, z Podlasia dotychczas nie podawany.

Theridion varians HAHN

Podlasie: Kolonie Mierzvice (młodnik sosnowy, las mieszany, pastwisko z krzewami). Wyżyna Lubelska: Bochothnica (wilgotne rumowisko wapienne). Samce i młode w czerwcu, samice w czerwcu i lipcu.

Pospolity w całym kraju, z Wyżyny Lubelskiej dotąd jednak nie notowany.

Ero aphanus (WLK.)

Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna, suchy stok nad Wisłą, 5 VI 1968 — 1 ♀.

Gatunek dość rzadki, znany dotychczas w Polsce z siedmiu stanowisk. Na Wyżynie Lubelskiej złowiony po raz pierwszy.

Nesticus cellulanus (CL.)

Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny (liściaste zarośla w wąwozie), Góra Wapienna (suchy stok nad Wisłą). Samice w czerwcu.

Gatunek znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, głównie w piwnicach, jaskiniach i podobnych ciemnych i wilgotnych środowiskach. Z Wyżyny Lubelskiej wykazany obecnie po raz pierwszy, przy czym na szczególną uwagę zasługuje znalezisko na Górze Wapiennej, w niczym nie przypominające typowego siedliska tego pajaka — jest to bardzo suchy i silnie nasłoneczniony stok, rzadko porośnięty jałowcem i dziką różą.

Berlandina cinerea (MGE.)

Podlasie: Kolonie Mierzwice — młodnik sosnowy na piasku. Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice — pd. i pd.-zach. zbocza wzgórza gipsowego. Samce w maju i czerwcu, samica w połowie maja.

Gatunek bardzo rzadki i dość słabo zbadany. W Polsce znany dotychczas tylko z Gdańska (locus typicus), a poza Polską z nielicznych lub pojedynczych stanowisk we Francji (Fontainebleau, cap Ferret, Montpellier-le-Vieux, col du Lautaret; także Andorra), Austrii (Anninger, Gaisberge, Lindkogel, Lei-

Rys. 9–11. *Berlandina cinerea* (MGE.): 9 — głaszczek samca (goleń + stopa) z boku, 10 — to samo od dołu, 11 — epigina od dołu.

thagebirge), Finlandii (półw. Hangö), na Węgrzech (Balaton, Budapeszt, góry Bükk, Hádáz, Kalocsa, Kecskemét), w Jugosławii (Gevgelija), Bułgarii (Kula), na Bukowinie oraz w południowo-zachodniej Rosji (Walujki, Nowoczerkask) i w południowo-wschodnim Kazachstanie.

Ze względu na to, że we wszystkich istniejących kluczach rysunki aparatu kopulacyjnego tego ciekawego gatunku są bardzo schematyczne i niedokładne, zamieszczam rysunki głaszczka samca (rys. 9–10) i epiginy (rys. 11) oraz zdjęcie wulwy (fot. 7).

**Gnaphosa opaca* HERMAN, 1879

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, wzgórze gipsowe, zbocze pd., 13-16 V 1953, leg. Ekipa I. Z. PAN — 1 ♂, 1 ♀.

Gatunek nowy dla fauny Polski, dotychczas znany z niewielu stanowisk w Austrii (Anninger, Bisamberg, Leopoldsberg — KULCZYŃSKI 1898), Czechosłowacji (Radotín w Czechach — MILLER i VALEŠOVÁ 1964, Mohelno i Ketkovice na Morawach — MILLER 1947), na Węgrzech (około 10 stanowisk —

Rys. 12-14. *Gnaphosa opaca* HERM.: 12 — głaszczek samca (goleń + stopa) z boku, 13 — to samo od dołu, 14 — epigina od dołu.

CHYZER i KULCZYŃSKI 1894, BALOGH 1933, 1935), w Rumunii (Berzasca i Orșova — CHYZER i KULCZYŃSKI 1894), Bułgarii (Zemski monastir — DRENSKI 1936) i w południowej Rosji (Nowoczerkask — SPASSKY 1912).

Aby lepiej udokumentować polskie znalezisko podaję rysunki głaszczka samca (rys. 12-13) i epiginy (rys. 14) oraz fotografię wulwy (fot. 8).

**Haplodrassus dalmatensis* (L. KOCH, 1866)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, wzgórze gipsowe, usypiska kamienne na pd. zboczu, 12 i 19 V 1953, leg. Ekipa I. Z. PAN — 1 ♂, 1 ♀.

Gatunek wykazany już uprzednio z Polski, z okolic Krotoszyna (MIEDZIŃSKI 1934), jednak dane te nie są zbyt wiarygodne. Stanowisko tu podane jest więc pierwszym pewnym znaleziskiem w naszym kraju.

Znany z całej Europy (oprócz dalekiej północy), północnej Afryki wraz z Maderą oraz Bliskiego Wschodu.

Scotophaeus quadripunctatus (L.)

Podlasie: Wólka Dolna, pow. Sokołów Podl., w budynku mieszkalnym, 5 VI 1960 — 1960 — 1 ♂.

Dość rzadko spotykany gatunek, znany w Polsce zaledwie z kilku stanowisk, z Podlasia dotąd nie notowany.

**Zelotes* sp. n. BUCHAR et MILLER, in litt.

Pieniny: Długi Gronik, szczyt, 573 m n. p. m., suchy, kamienisty grzbiet porośnięty jałowcem — pod kamieniami, 16 VI 1970, leg. W. STAREGA — 1 ♂, 1 ♀, 1 subad. ♀.

Gatunek jeszcze nie opisany, nowy dla fauny Polski, znaleziony poza tym tylko w Czechosłowacji. Moje okazy widział i oznaczył jeden z autorów gatunku, Prof. F. MILLER. Zamieszczam rysunki aparatu kopulacyjnego samca (rys. 15–16) i samicy (rys. 17) oraz zdjęcie wulwy (fot. 4).

Rys. 15–17. *Zelotes* sp. n.: 15 — głaszczek samca (goleń + stopa) z boku, 16 — stopa głaszczka od dołu, 17 — epigina od dołu.

Zelotes longipes (L. K.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, wzgórze gipsowe, zbocze pd., 11 IX 1953 — 2 ♂♂.

Gatunek znany u nas z zaledwie kilku stanowisk, z Wyżyny Małopolskiej nie notowany.

Zelotes petrensis (C. L. K.)

Pieniny: Długi Gronik, szczyt, 573 m n. p. m., kamienisty grzbiet, 16 VI 1970 — 1 ♀.

Gatunek spotykany u nas dość rzadko, z Pienin dotychczas nie znany.

Micaria decorata TULLGR.

Beskid Zachodni: Krościenko, pow. Nowy Targ, dolina Szczawnego Potoku (Beskid Sądecki), na suchej drodze, 31 V 1971 — 1 ♀.

Gatunek mało znany i dość rzadko łowiony. W „Katalogu” (PRÓSZYŃSKI i STAREGA 1971: 221) podany jako *Micaria nivosa* L. K. na podstawie materiałów KULCZYŃSKIEGO. Jego oznaczenia były jednak opatrzone znakiem zapytania, podobnie jak cytaty tego gatunku w „*Araneae Hungariae*” (CHYZER i KULCZYŃSKI 1897: 257). Już po opublikowaniu „Katalogu” sprawdziłem okazy KULCZYŃSKIEGO i stwierdziłem ich całkowitą zgodność z opisami *M. decorata*. Być może, iż chodzi tu nie o dwa odrębne, a tylko o jeden gatunek, ale sprawy tej na podstawie samych opisów rozstrzygnąć nie można.

M. decorata znana jest ze Szwecji, Finlandii, Czechosłowacji i Rumunii, a w Polsce (PRÓSZYŃSKI i STAREGA 1971, STAREGA 1971) z Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (Kraków), Beskidu Zachodniego (Myślenice) i Wschodniego (Myczkowce koło Leska, Przemyśl) oraz z Tatr. Zamieszkuje suche, otwarte, dobrze nasłonecznione biotopy.

Micaria fulgens (WLK.)

Pieniny: Długi Gronik, szczyt, 573 m n. p. m., suchy, kamienisty grzbiet, 16 VI 1970 — 1 ♀.

Znany w Polsce z kilku stanowisk, z Pienin dotąd nie podawany.

Micaria subopaca WESTR.

Nizina Mazowiecka: Struga, pow. Wołomin — pień sosny. Pieniny: Krościenko — pień starej lipy. Samice w czerwcu.

Rzadko łowiony gatunek, znany w naszym kraju z zaledwie sześciu stanowisk, z Niziny Mazowieckiej i Pienin dotąd nie notowany.

Phrurolithus festivus (C. L. K.)

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota. Wyżyna Lubelska: Góra Wapienna. Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna. Pieniny: Długi Gronik. W ściółce i pod kamieniami w różnych biotopach, przeważnie dość suchych. Samiec w czerwcu, samice w maju i czerwcu, młode w maju.

Gatunek dość często spotykany, nie znany jednak dotychczas z Wyżyny Lubelskiej i Pienin.

Phrurolithus pullatus KULCZ.

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, kamieniołom na pd. zboczu wzgórza gipsowego, 11 V 1953 — 1 ♀, 1 subad. ♂, 1 subad. ♀.

Dotychczas znany w Polsce tylko z jednego stanowiska w okolicach Kłobucka na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej. Przez nasz kraj przebiega prawdopodobnie północna granica zasięgu tego południowo-wschodnioeuropejskiego gatunku.

Cheiracanthium virescens (SUND.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pd.-zach. zbocze wzgórza gipsowego, 10 V 1953 — 1 ♂.

Gatunek dość rzadki, znany w Polsce z zaledwie ośmiu stanowisk, z Wyżyny Małopolskiej dotąd nie notowany.

Clubiona pallidula (CL.)

Pieniny: Krościenko, pień starej lipy, 14 VI 1970 — 1 ♀.

Dosyć często spotykany gatunek, nie znany jednak dotychczas z Pienin.

Clubiona frutetorum L. K.

Podlasie: Kolonie Mierzvice, suche pastwisko z krzewami liściastymi, 16 VI 1962 — 1 ♂.

Gatunek znany ze stanowisk w prawie całym kraju, podany m.in. z Podlasia, ale z jego północno-zachodniej części.

Clubiona lutescens WESTR.

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock; Warszawa-Błota. Wyżyna Lubelska: Bochotnica. Ściółka lasów i zarośla liściastych. Samice w lutym, maju i czerwcu, młode w lutym i maju.

Gatunek znany z prawie całej Polski, nie podawany jednak z Wyżyny Lubelskiej.

Clubiona terrestris WESTR.

Nizina Mazowiecka: Warszawa-Błota. Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Lubelska: Bochotnica, Kazimierz Dolny. Las mieszany i zarośla liściaste. Samice od maja do sierpnia.

Gatunek znany z większości krain Polski, zwykle jednak z pojedynczych stanowisk. Nie notowany dotychczas z Niziny Mazowieckiej, Podlasia i Wyżyny Lubelskiej.

Microclubiona trivialis (C. L. K.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Małopolska: Sobków, pow. Jędrzejów. Sosny i jałowce na piasku. Osobniki obu płci w czerwcu.

Dość pospolity u nas gatunek, nie znany jednak z Podlasia, a z Wyżyny Małopolskiej wymieniony bez stanowisk.

Anyphaena accentuata (WLK.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock. Wyżyna Lubelska: Bochotnica. Las i zarośla liściaste. Samiec w czerwcu, młody osobnik w lutym.

Gatunek dość często spotykany, nie znany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Apostenus fuscus WESTR.

Wyżyna Lubelska: Bochotnica. Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba Górna. Las mieszany i zarośla liściaste. Samce w maju i sierpniu, samice w sierpniu.

Znany w naszym kraju z około dziesięciu stanowisk, nie wykazywany dotąd z Wyżyny Lubelskiej.

Oxyptila blackwalli SIM.

Beskid Zachodni: Zawoja-Widły, pow. Sucha Besk., g. Patria, zbocze pd., ok. 700-800 m n. p. m., kupy kamieni na polanie, 3-5 III 1966 — 2 ♂♂.

Gatunek znany w Polsce z zaledwie kilku stanowisk. Podany z Beskidu Zachodniego, ale z jego niskiej części w okolicach Wieliczki i Myślenic (PRÓSZYŃSKI i STARĘGA 1971).

Oxyptila nigrita (TH.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, pd. zbocze wzgórza gipsowego, 11 IX 1953 — 1 ♂.

Rzadki gatunek, dotychczas znany u nas tylko z trzech stanowisk, z Wyżyny Małopolskiej nie notowany.

Oxyptila praticola (C. L. K.)

Nizina Mazowiecka: Mładz, pow. Otwock; Warszawa-Błota. Wyżyna Lubelska: Kazimierz Dolny. Lasy i zarośla liściaste — ściółka. Samiec w czerwcu, samice w lutym, maju i czerwcu, młode w lutym i maju.

Chyba najpospolitszy krajowy gatunek z rodzaju *Oxyptila* SIM., z Wyżyny Lubelskiej dotychczas nie wykazywany.

Oxyptila scabricula (WESTR.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, wzgórze gipsowe, 10-19 V 1953 — 3 ♀♀.

Gatunek dość rzadko spotykany, znany w Polsce z około dziesięciu stanowisk, nie podawany dotąd z Wyżyny Małopolskiej.

Thomisus onustus WLK.

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Puszcza Białowieska: Białowieża. Las mieszany i ols. Młode osobniki w lipcu i wrześniu.

Znany w naszym kraju zaledwie z około dziesięciu stanowisk, nie notowany dotychczas z Podlasia ani Puszczy Białowieskiej.

Xysticus kochi TH.

Wyżyna Lubelska: Bochothnica, zarośla liściaste w wąwozie, 4 VI 1968 — 1 ♂.

Gatunek znany u nas z kilkunastu stanowisk, nie podawany z Wyżyny Lubelskiej.

Philodromus aureolus (CL.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Lubelska: Bochothnica. Pieniny: polana Toporzyska. Lasy i zarośla różnych typów, zabudowania. Samec i młode w czerwcu, samice w lipcu.

Jeden z pospolitszych krajowych pajaków, nie znany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej i Pienin.

Philodromus emarginatus (SCHR.)

Podlasie: Kolonie Mierzvice — młodnik sosnowy i las mieszany. Samica w lipcu, młody w czerwcu.

Gatunek dość często spotykany, nie podawany jednak z Podlasia.

Philodromus rufus WLK.

Podlasie: Kolonie Mierzvice, las mieszany (dąb i sosna), 28–29 VII 1959 — 1 juv.

Znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie notowany dotychczas z Podlasia.

Thanatus arenarius L. K.

Podlasie: Kolonie Mierzvice. Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice. Wydma, suche państwisko, wzgórze gipsowe. Samice od maja do lipca, młode w maju, sierpniu i wrześniu.

Gatunek dość rzadki, znany u nas z kilku zaledwie stanowisk, nie podawany dotychczas z Wyżyny Małopolskiej.

Tibellus oblongus (WLK.)

Wyżyna Małopolska: Krzyżanowice, cmentarz, 9 VI 1953 — 1 ♀.

Dość często w Polsce spotykany pajak, nie znany jednak dotąd z Wyżyny Małopolskiej.

Aelurillus v-insignitus (CL.)

Pieniny: Długi Gronik, szczyt, 573 m n. p. m., suchy, kamienisty grzbiet, 16 VI 1970 — 3 ♂♂, 1 ♀.

Gatunek znany z prawie całej Polski, nie podawany dotychczas z Pienin.

Euophrys frontalis (WLK.)

Wyżyna Lubelska: Bochotnica, dość wilgotne rumowisko wapienne, 4 VI 1968 — 1 ♂.

Jeden z częściej łowionych krajowych skakunów, nie znany dotychczas z Wyżyny Lubelskiej.

Heliophanus dubius C. L. K.

Podlasie: Kolonie Mierzvice — las mieszany. Pieniny: Czertezik, Sokolica — skałki szczytowe. Samce w czerwcu, samice w czerwcu i lipcu.

Gatunek znany u nas z kilkunastu stanowisk, nie wykazywany z Podlasia i Pienin.

Pellenes tripunctatus (WLK.)

Pieniny: Długi Gronik, szczyt, 573 m n. p. m., suchy, kamienisty grzbiet, 16 VI 1970 — 1 ♂.

Znany w naszym kraju z kilkunastu stanowisk, z Pienin dotychczas nie podawany.

Salticus scenicus (CL.)

Pieniny: Krościenko, płoty i ściany domów, 12–14 VI 1970 — 1 ♂, 3 ♀♀.

Należy do częściej spotykanych krajowych pajaków, jednak z Pienin nie był dotąd znany.

Salticus zebraneus (C. L. K.)

Pieniny: Krościenko, pnie starych lip, 12–14 VI 1970 — 4 ♂♂, 5 ♀♀.

Znany w Polsce z kilkunastu stanowisk, nie notowany dotychczas z Pienin.

Sitticus pubescens (F.)

Podlasie: Siedlce, w mieszkaniu, 29 VI 1959 — 1 ♀.

Gatunek znany z prawie całego kraju, nie podawany dotąd jednak z Podlasia.

*
* *

Chociaż omówione tu materiały mają charakter fragmentaryczny i nie stanowią zwartej całości, ich opublikowanie wydawało mi się potrzebne dla pogłębienia znajomości rozmieszczenia krajowych pajaków. Wynikiem tej wyrywkowej przecież listy jest wzbogacenie spisu fauny Polski o dziesięć gatunków — obecnie liczy on 695 gatunków. Zwiększyły się również liczby gatunków znanych z poszczególnych krain: z Niziny Mazowieckiej o 18 gatunków, z Podlasia o 31, z Puszczy Białowieskiej o 4, z Wyżyny Małopolskiej o 22, z Wyżyny Lubelskiej o 43, z Roztocza o 2, z Sudetów Zachodnich o 3, z Beskidu Zachodniego o 5, z Bieszczadów o 4 i z Pienin o 39 gatunków.

Instytut Zoologiczny PAN
Warszawa, Wilcza 64

PIŚMIENNICTWO

- BALOGH J. I. 1933. Beiträge zur Kenntnis der Spinnenfauna des Balaton-Gebietes. Arb. ung. biol. Forsch. inst., Tihany, 6: 133-141.
- BALOGH J. I. 1935. A Sashegy Pókfaunája. Faunisztikai, rendszertani es környezetani tanulmány. Budapest, 60 pp.
- BÖSENBERG W. 1901-1903. Die Spinnen Deutschlands. Zoologica, Stuttgart, 14, 35, 465 pp., 43 tt.
- BROEN B. VON. 1966. Zum Vorkommen von *Lepthyphantes geniculatus* in Deutschland (*Arach.*, *Araneae*). Senck. biol., Frankfurt a. M., 47: 177-180, 7 ff.
- CAPORIACCO L. DI. 1925. Aracnidi della provincia di Forlì. Mem. Soc. ent. ital., Genova, 4: 229-258.
- CAPORIACCO L. DI. 1926. Secondo saggio sulla fauna aracnologica della Carnia e regioni limitrofe. Mem. Soc. ent. ital., Genova, 5: 70-129, 1 t.
- CAPORIACCO L. DI. 1934-1935. Aracnidi dell'Himalaia e del Karakoram raccolti dalla Missione Italiana al Karakoram (1929 — VII). Mem. Soc. ent. ital., Genova, 13: 113-263, 7 tt.
- CHYZER C., KULCZYŃSKI L. [W.] 1891-1897. *Araneae Hungariae secundum collectiones*

- a Leone BECKER pro parte perscrutatas. 1-2. Budapestini, T. 1: IV + 168 + IV pp., 6 tt.; T. 2, 1: pp. IV + 1-151, tt. I-V; T. 2, 2: pp. IV + 147-366, tt. VI-X.
- COOKE J. A. L., MERRETT P. 1967. The rediscovery of *Lessertiella sazatorum* in Britain (*Araneae: Linyphiidae*). J. Zool., London, **151**: 323-328, 9 ff., 1 t.
- DRENSKY P. 1936. Katalog der echten Spinnen (*Araneae*) der Balkanhalbinsel. Sborn. bálg. Akad., Sofija, **32**, 223 pp.
- FAGE L. 1931. *Araneae*, 5e Série, précédée d'un essai sur l'évolution souterraine et son déterminisme. Biospeologica LV. Arch. Zool. exp. gén., Paris, **71**: 91-291.
- HOLM Å. 1945. Zur Kenntnis der Spinnenfauna des Torneträsk-Gebietes. Ark. Zool., Stockholm, **36A**, 15, 80 pp., 26 ff.
- KRONEBERG A. I. 1875. *Araneae*. In: A. P. FEDČENKO, Putešestvie v Turkestan, Zool., 2. Moskva, pp. 1-58, tt. I-V.
- KULCZYŃSKI L. [W.]. 1895. *Araneae* a Dre G. HORVÁTH in Bessarabia, Chersoneso Taurico, Transcaucasia et Armenia Russica collectae. Természetr. Fü., Budapest, **18**: 3-38, t. I.
- KULCZYŃSKI V. [W.]. 1898. Symbola ad faunam Aranearum Austriae Inferioris cognoscendam. Rozpr. Akad. Um. Wydz. mat.-przr., Kraków, **36**: 1-114, tt. 1-2.
- LEHTINEN P. T. 1967. Classification of the Cribellate spiders and some allied families, with notes on the evolution of the suborder *Araneomorpha*. Ann. zool. fenn., Helsinki, **4**: 199-468, 524 ff., 53 tbl.
- LOKSA I. 1969. Pókok I. *Araneae* I. Magyarország Állatvilága, **18**, 2. Budapest, 133 pp., 89 ff.
- MIEDZIŃSKI K. 1934. Przyczynek do fauny pajaków okolic Krotoszyna w Poznańskiem. Pr. Kom. mat.-przr. pozn. TPN, B, Poznań, **7**, 2: 1-6.
- MILLER F. 1947. Pavoučí zvířena hadcových stepi u Mohelna. Mohelno, Brno, **7**, 106 pp., 16 tt.
- MILLER F., VALEŠOVÁ E. 1964. Zur Spinnenfauna der Kalksteinsteppe des Radotíner Tales in Mittelböhmen. Čas. čsl. Spol. ent., Praha, **61**: 180-188, 2 1 tt.
- PALMGREN P. 1965. Die Spinnenfauna der Gegend von Kilpisjärvi in Lappland. Acta zool. fenn., Helsinki, **110**, 70 pp., 2 ff., 1 mapa, 10 tbl., 3 diag., 18 fot.
- PICKARD-CAMBRIDGE O. 1872. General List of the Spiders of Palestine and Syria, with Descriptions of numerous New Species, and Characters of the New Genera. Proc. zool. Soc., London, **1872**: 212-354, tt. 13-16.
- PILAŃSKI S. 1970. Przyczynek do ekologii niektórych gatunków pajaków (*Aranei*) z Dolnego Śląska. Prz. zool., Wrocław, **14**: 47-61, 5 tbl.
- PRÓSZYŃSKI J., STAREGA W. 1971. Pająki — *Aranei*. Katalog fauny Polski, **33**. Warszawa, 382 pp., 1 fot., 1 mapa.
- ROȘCA A. 1936. Fauna Araneelor din Bucovina (Sistematica, ecologia și răspândirea geografică). Bul. Fac. Ști., Cernăuți, **10**: 123-216, 14 ff.
- ROȘCA A. 1939. Araignée de Dobroudja. Bul. Fac. Ști., Cernăuți, **12**: 246-328, 6 ff.
- SCHENKEL E. 1925. Beitrag zur Kenntnis der Spinnenfauna von Todtmoos. Mitt. bad. Landesver. Naturk., Freiburg i. Br., N. F., **1**: 347-353, 12 ff.
- SCHENKEL E. 1938. Spinnentiere von der Iberischen Halbinsel gesammelt von Prof. Dr. O. LUNDBLAD, 1935. Ark. Zool., Stockholm, **30A**, 24, 29 pp., 14 ff.
- SIMON E. 1889. Arachnidae transcasicae ab ill. Dr G. RADDE, Dr A. WALTER et A. CONCHIN inventae (annis 1886-1887). Verh. zool.-bot. Ges., Wien, **39**: 373-386.
- SIMON E. 1914. Les Arachnides de France, **6**, 1. Paris, pp. 1-308, ff. 1-537.
- SIMON E. 1929. Les Arachnides de France, **6**, 3. Paris, pp. 533-772, ff. 813-1112.
- SPASKEY S. A. 1912. Die Spinnen des Don-Gebietes. Zool. Anz., Leipzig, **40**: 179-188.
- STAREGA W. 1966. Przyczynek do poznania fauny pajaków (*Aranei*) Polski. Fragm. faun., Warszawa, **13**: 175-186.
- STAREGA W. 1971. Pająki (*Aranei*) Bieszczadów. Fragm. faun., Warszawa, **17**: 53-126.
- THORELL T. 1875. Descriptions of several European and North African Spiders. Kongl. svenska Vetensk.-Akad. Handl., Stockholm, N. F., **13**, 5, 203 pp.

- WIEHLE H. 1960. Spinnentiere oder *Arachnoidea* (*Araneae*). XI: *Micryphantidae* — Zwergspinnen. Die Tierwelt Deutschlands, 47. Jena, 620 pp., 1147 ff.
- WOLF B. 1934–1938. *Animalium Cavernarum Catalogus*, 1–3. 's-Gravenhage, T. 1: 108 pp. T. 2: 616 pp., T. 3: 918 pp.
- WUNDERLICH J. 1969. Zur Spinnenfauna Deutschlands, IX. Beschreibung seltener oder bisher unbekannter Arten (*Arachnida: Araneae*). Senck. biol., Frankfurt a. M., 50: 381–393, 43 ff.
- WUNDERLICH J. 1970. Zur Synonymie einiger Spinnen-Gattungen und -Arten aus Europa und Nordamerika (*Arachnida: Araneae*). Senck. biol., Frankfurt a. M., 51: 403–408, 3 ff.

РЕЗЮМЕ

[Заглавие: Новые для фауны Польши и более редкие виды пауков (*Aranei*), с описанием *Lepthyphantes milleri* sp. n.]

Настоящая работа является в определенной степени дополнением к опубликованному недавно КATALOGУ пауков Польши (PRÓSZYŃSKI и STARĘGA 1971). При перечне видов в ней принята такая же очередность, как в упомянутом КATALOGЕ. Автор определял главным образом материал из наименее исследованных районов страны, в результате чего установил 169 новых местонахождений отдельных видов для 9 районов. Десять видов являются новыми для фауны Польши: *Archaeodictyna consecuta* (O. P.-C.) (= *Dictyna annulata* KULCZ., syn. n.), *Lepthyphantes collinus* (L.K.) — приведенный ранее (STARĘGA 1966) вследствие ошибочного определения, *Trichopterna mengei* (SIM.), *Lessertiella saxetorum* (HULL), *Styloctetor romanus* (O. P.-C.), *Diplocephalus dentatus* TULLGR., *Troxochrus nasutus* SCHKL., *Gnaphosa opaca* HERM., *Haplodrassus dalmatensis* (L. K.) и *Zelotes* sp. n. BUCHAR et MILLER (in litt.). *Taranucnus bihari* FAGE и *Lepthyphantes milleri* sp. n. были приведены ранее под другими названиями. Описание *Lepthyphantes milleri* sp. n. приведено в тексте работы и в немецком резюме.

ZUSAMMENFASSUNG

[Titel: Für die Fauna Polens neue und seltenere Spinnenarten (*Aranei*), nebst Beschreibung von *Lepthyphantes milleri* sp. n.]

Die vorliegende Arbeit gilt in gewissem Sinne als erste Ergänzung des soeben erschienenen Kataloges der Spinnen Polens (PRÓSZYŃSKI und STARĘGA 1971). Die Folge der zitierten Arten ist hier dieselbe wie in der erwähnten Bearbeitung. Der Verfasser bestimmte vor allem Material aus den am wenigsten erforschten Gegenden Polens und die 169 neuen Nachweise für die einzelnen Landschaften bilden Ergebnis seiner Arbeit. Darunter gibt es 10 Arten, die aus Polen bisher

nicht gemeldet wurden, und zwar: *Archaeodictyna consecuta* (O. P.-C.) (= *Dictyna annulata* KULCZ., syn. n.), *Lepthyphantes collinus* (L. K.) — früher (STAREGA 1966) nur auf Grund einer Fehlbestimmung von *Taranucnus bihari* FAGE erwähnt, *Trichopterna menzei* (SIM.), *Lessertiella saxetorum* (HULL), *Styloctetor romanus* (O. P.-C.), *Diplocephalus dentatus* TULLGR., *Troxochrus nasutus* SCHKL., *Gnaphosa opaca* HERM., *Haplodrassus dalmatensis* (L. K.) und *Zelotes* sp. n. BUCAR et MILLER (in litt.). *Taranucnus bihari* FAGE und *Lepthyphantes milleri* sp. n. wurden schon früher, unter anderen Namen gemeldet.

Lepthyphantes milleri sp. n.

Diagnose. Eine Art der *Lepthyphantes pallidus*-Gruppe: Stachel am Metatarsus IV fehlt, Vordertibien ohne zusätzliche ventrale Stachelreihen, Abdomen ohne hellere Seitenstreifen. Von den verwandten Arten unterscheidet sie sich durch die Gestalt der Epigyne, den Bau der Vulva, sowie durch die Bestachelung der Beine.

Weibchen (Holotypus). Körper 2,2 mm lang. Cephalothorax 0,90 mm lang, 0,72 mm breit, hellgrünlichgelb mit kaum angedeuteten Radiärstreifen. Sternum graugelb, gelb marmoriert. Cheliceren gelbbraun, oberer Klauenfurchenrand mit 3 Zähnen, unterer mit einem kleinen Zähnchen. Beine bräunlichgelb, weder geringelt noch gefleckt. Bestachelung — Femora: nur I mit 1 prolateralen Stachel (Länge gleich etwa dem Durchmesser des Gliedes); Tibien: I — 1 prol., 1+1 dors., 1 retrolat., II — 1+1 dors., 1 retrolat., III und IV — 1+1 dors.; Metatarsen: I — III — 1 dors. Alle Femora und Tibien ventral mit je 2 Längsreihen langer und dünner Borsten. Becherhaar (auf Mt. I gemessen) 0,22.

Abdomen 1,6 mm lang, weißlichgrau, dorsal mit undeutlichem weißlichem Muster (etwa wie bei *L. cristatus*). Ventralseite wenig dunkler, einfarbig.

Epigyne — siehe Abb. 3 und 4. Palette am Ende deutlich zweilappig, in der Längenmitte enger als die Seitenlappen. Vulva wie an der Fot. 2, Samenzephtakeln verhältnismäßig groß, nierenförmig.

Das Männchen bleibt unbekannt.

Beziehungen. *L. milleri* sp. n. scheint innerhalb der *pallidus*-Gruppe recht isoliert zu stehen. Am nächsten verwandt sei wohl der alpine *L. charlottae* WUNDERLICH, 1969, bei dem jedoch die Palette der Epigyne — obwohl ebenfalls zweilappig — viel breiter als die Seitenlappen ist und der auch andere Beinbestachelung aufweist: die Stachel fehlen am Femur I und Metatarsus III. Von den weiter stehenden *L. geniculatus* KULCZYŃSKI, 1898 und *L. kochi* KULCZYŃSKI, 1887 unterscheidet sich die neue Art durch die Gestalt der Palette, die bei beiden Vergleichsarten fast kreisrund ist, sowie durch das Fehlen des dorsalen Stachels am Metatarsus IV.

Die Art wird Herrn Prof. Dr. František MILLER, meinem Lehrer in Spinnenkunde, zum Ehren genannt.

Fundorte und Material. Südost-Polen, Bieszczady-Gebirge: Cisna, Kreis Lesko, 1. V. 1965 — 1 ♀ (Holotypus, I. Z. PAN-Warszawa); Berg Łopienik, Kreis Lesko, 4. V. 1965 — 1 ♀ (Paratypus, I. Z. PAN); Berg Mała Rawka, Kreis Ustrzyki Dolne, 25. VI. 1967 — 1 ♀ (Paratypus, I. Z. PAN); Dwerniczek, Kreis Ustrzyki Dolne, 9. IX. 1962 — 1 ♀ (Paratypus, Coll. F. MILLER, Brno). Fallaub der Buchen- und Mischwälder, 650 — 1100 m ü. d. M.

Redaktor pracy — Doc. dr A. Riedel

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa 1972

Nakład 1005+90 egz. Ark. wyd. 2,75; druk. 2,75. Papier druk. sat. kl. III 80 g. B l. Cena zł 12. —

Nr zam. 826/71 — F-11 — Wrocławska Drukarnia Naukowa

Fot. 1-2. Wulwa od góry: 1 — *Lepthyphantes collinus* (L. K.), 2 — *Lepthyphantes milleri* sp. n. Fot. T. PŁODOWSKI.

Fot. 3-4. Wulwa od góry: 3 — *Taranucnus bihari* FAGE, 4 — *Zelotes* sp. n. Fot. T. PŁODOWSKI.

Fot. 5-6. Wulwa od góry: 5 — *Tapinocyba biscissa* (O.P.-C.), 6 — *Troxochrus nasutus* SCHKL. Fot. T. PŁODOWSKI.

Fot. 7-8. Wulwa od góry: 7 — *Berlandina cinerea* (MGE.), 8 — *Gnaphosa opaca* HERM. Fot. T. PŁODOWSKI.